

keren, waarvoor deze op hun beurt een notariële bereidverklaring tot restitutie moeten tekenen.)

Zonder ons met nadere consideratiën op te houden over de door U Wel Edele Hoogachtbare g'ordonneerde reductie van de Nederlandsche factuurprijzen tot Indisch gelt, noteeren wij eenlijk dat dit zedert den 1^e september 1762 bij de Indische negotieboeken g'executeert is en in train gehouden word, zullende den tijt moeten leeren wat uytslag de zaaken van den handel daardoor neemen zullen. Egter dient dat door deze nieuwe berekening eene noodzakelijke alteratie vereyscht word in 't stuk van de avancen, waar-meede de Nederlansche goederen bevoorens van de hand gezet wierden, wil men de pak-huysen niet overpropt met renteloose capitaalen en de goederen door lang leggen aan bederf en vermindering onderworpen zien.

Fol. 91v-92 r.

(Daarom is op 3 augustus 1764 de winst op de verkoopprijs van ijzer van 50 % tot 40 % teruggebracht, want bij 50 % zou de winst nu 87½ % hebben moeten zijn. Bij dit besluit is het staafijzer door de kamers met f 10,5,- à f 10,17, 8 de 100 lb aangerekend, terwijl het in de Amsterdamse prijscourant maar f 6½ à f 6¾ heeft gegolden. Zo is er weinig hoop op vermindering van de excessieve voorraad. De concurrenten, die niet zo'n hoge inkoopsprijs rekenen, hebben kopers genoeg. Heren XVII herhaalden het bevel om de inkoopsprijzen [fol. 93] met enige bijkomende kosten te vermeerderen. De beide opperkooplieden van het kasteel, de boekhouder en de visitateur-generaal kregen de opdracht over dit onderwerp een advies uit te brengen. Zonder goedkeuring van Heren XVII zal er door de Hoge Regering geen verandering in de koers van Europese munten worden aangebracht. Heren XVII merkten over de staatrekening van 1759/60 op dat er aan goederen en gelden op assignatie f 11.122.362 was ontvangen, maar dat aan retouren maar f 8.059.111 was teruggestuurd. Het tekort bedroeg f 2.066.066. Zo zou er dan, tot groot nadeel voor het bedrijf in Nederland, f 997.184 zijn gebruikt voor de verbetering van de Compagnie in Azië. De algemene restanten in Azië zijn in vergelijking met het boekjaar 1758/59 inderdaad vermeerderd, maar dat moet niet aan wanprestatie van de Hoge Regering worden toegeschreven, maar aan toevallige omstandigheden. [fol. 94] Er is alles aan gedaan de retouren te vermeerderen en het kapitaal in Azië te verminderen. Dat dit niet is geslaagd komt door de roerige tijden en de concurrenten van de Compagnie. Het laatste is in de Westerkwartieren het geval. De retouren uit Bengalen en Coromandel zijn aanmerkelijk verminderd. Dit is, evenmin als de teruggang in de andere retouren, veroorzaakt door een gebrekkig bestuur. De Hoge Regering ziet niet in hoe het bedrag van f 997.184 ten nadele van het bedrijf in Nederland voor verbetering in Azië kan zijn gebruikt. Dit zou erop kunnen slaan dat de gelden die ter overmaking naar Nederland zijn geaccepteerd, daar bij de uitbetaling niet erg van pas zijn gekomen. Evenwel hadden Heren XVII eerst het bedrag aan te nemen op assignatie op het onhoudbare getal van 9 ton gesteld, maar dit bij brief van 17 november 1738 weer ingetrokken. Daarom kon niet anders gedaan worden dan het geld dat werd aangeboden, te accepteren. [fol. 95] Noch met het aannemen van dit geld, noch met het doen van de bestelling heeft men bedoeld iets ten nadele van de financiële staat in Nederland te doen. Zeker niet nu er een beperking was opgelegd, waardoor nauwelijks werd voorzien in wat nodig was, terwijl tegelijkertijd een ruimere acceptatie van gelden werd geprefereerd. Hiermee is de brief van Heren XVII van 29 september 1763 beantwoord. In de latere brief van 13 oktober 1763 werd bericht dat de vloot voor 1763/64 zal bestaan uit 26 schepen met hun bemanning. In verband daarmee wordt het al jaren dringende verzoek om personeel, voornamelijk militairen, nadrukkelijk herhaald. Dit komt voort uit een groot tekort. Van de laatste vloot zijn bij het verzenden van deze brief slechts de Aschat, Velsen, de Hoop, Vrouwe Elisabeth, Westfriesland, Immagonda en Vosmaar aangekomen. [fol. 96] Van de vorige vloot ontbreekt nog de gekaapte Nijenburg. Daar komt nog bij dat, zoals de klacht vorig jaar reeds luidde, er aan de schepen uit Nederland het nodige moet worden gedaan, zodat ze een tijd uit de vaart zijn. Zelfs zijn ze